

SREDNJEVEŠKO GRADBENIŠTVO

Poskusimo naštetati čimveč besed, ki nas spominjajo na GRAD!

Ječa, stražar, slama, konj, kamin, graščak, trobenta, jarek, top, smola, norček, pojedina, dvoboj, vitez, bakla, lina, zastava, rešetka, služabniki, hlev, orožarna ...

1. ŽIVLJENJE NA GRADOVIH

1. PREBIVALCI

Lastnik, graščak, **plemič**, večvreden položaj, njegova družina, **sorodniki**, **služabniki** ter **vojaki**.

2. NASTANEK

v 10. in 11. stoletju.
Najprej leseni,
kasneje pa kamniti.

3. GRADNJA

Gradili so jih
podrejeni **kmetje**.

Grad Turjak

4. VARNOST

GRAD utrdba,
zaščita pred
napadi

- **naravne razmere**
polotok, stena,
skalni previs,
gorski greben
- **obzidje** s stolpi
- **dvižni most**
- **jarki**

5. SREDIŠČA DRUŽABNEGA ŽIVLJENJA

Turnirji, lov ali pojedine. Zabavali so jih pesniki, glasbeniki in igralci.

2. KMEČKE HIŠE

ZUNANJOST

Skromne

Grejene **iz lesa** ali **ilovice**

Kasneje tudi s kamnom in opeko.

Slamnata streha

Okna majhna, nezastekljena

NOTRANJOST

Celotna koča je bil **en sam prostor**.

V njem so kuhali in spali.

V hiši so prespale tudi živali.

Ogenj sredi prostora – **zadimljenost**.

Pohištvo: bolj **malo**, miza in klopi.

Tla: **slama**, živalske **kože**.

ROGATEC

PLETERJE

Poišči ta dva kraja na zemljevidu

Rogatec Muzej na prostem

3. ŽIVLJENJE V SREDNJEVEŠKEM MESTU

LEGA

Nastajala so v bližini rek, gradov, ob cerkvah, ob križiščih prometnih poti.

UREDITEV

- **Ulice:** netlakovane, blatne, umazane, redko čiščene.

- **Trg** - shajališče

- **Cerkev**

- **Mestna hiša**

Sramotilni steber

- **Voda:** iz mestnega vodnjaka ali reke

- **Odplake:** na ulico

- **Kanalizacija:** neurejena

- **Stranišča:** revni zunaj, bogatejši v hiši

Brasov, Romunija

PREBIVALCI

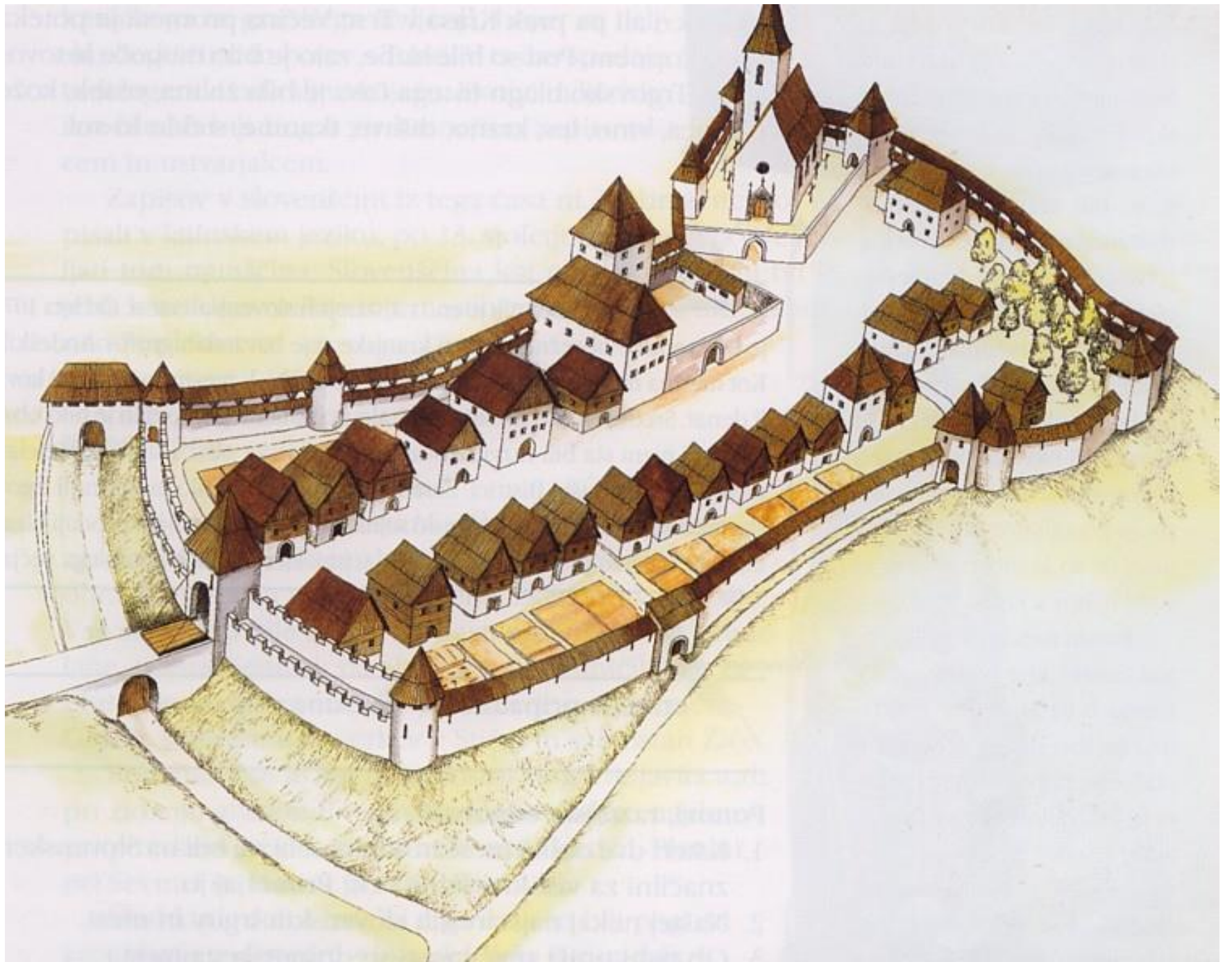
- Do 1000 prebivalcev

- **Meščani:** obrtniki in trgovci

- Gospodarska središča

Opiši lego in obseg srednjeveškega dela Novega mesta

Pranger ali sramotilni steber – kdor se ni držal mestnih pravil, so ga na osrednjem trgu „razstavili“ kot grešnika

Prebivalcem mest je prepovedano zlato, srebro, biseri, čista svila in polsvila, šamlot, pisani kožuhi in kuna, pač pa naj nosijo volneno lindensko sukno ter razne vrste polsvile. Od grobih kožuhov s kratko dlako smejo imeti lisico, dihurja, kožo domačega zajca, jagnjeta in podobno. Obleke smejo le zgoraj obrobiti z bruškim atlasom, arasom ali satenom. Za krzno jim je dovoljena lisica ali domači zajec. Prstane smejo imeti v vrednosti do 5 renskih goldinarjev, a brez kamna. Ovratniki smejo biti obšiti s svilo, pajčolani z zlatimi robovi v širini enega prsta, telovniki pa z robovi iz šamlota ali bruškega atlasa. Pasove smejo imeti v vrednosti do 6 renskih goldinarjev, okovane, a ne pozlačene, zaponke pa v vrednosti do enega renskega goldinarja. Dekletom so dovoljeni trakovi za lase iz žameta.

*Odlomek iz zakonskega predpisa o oblačilih,
pred sredo 16. stoletja*

Živahno življenje srednjeveških mest. Prepoznaš dejavnosti na sliki?

VISOKE OZKE HIŠE

STRAŽNI STOLP

ILOVNATE KOČE

DVORANA

OZKE ULICE

OBZIDJE

SKLADIŠČA

KUHINJA

DVIŽNA VRATA

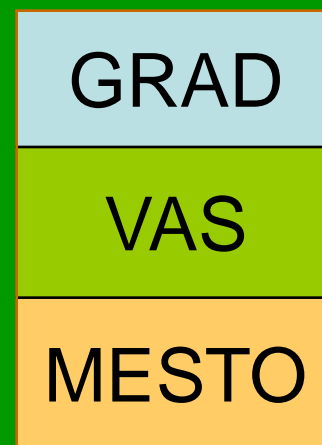
MESTNA HIŠA

MESTNA VRATA

ZADIMLJEN PROSTOR

TRG

EN SAM PROSTOR

Izdelaj si tabelo in vanj ustrezno vpiši kaj je značilno za grad, mesto in vas